

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

II. ÚS 286/2011-21

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 16. júna 2011 predbežne prerokoval sťažnosť J. M. a I. M., obaja bytom Rakúsko, zastúpených Advokátskou kanceláriou, s. r. o., B., v mene ktorej koná advokátka a konateľka Mgr. M. B., vo veci namietaného porušenia základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a práva na prejednanie veci v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresného súdu Bratislava V v konaní vedenom pod sp. zn. 13 C 37/2007 a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť J. M. a I. M. o d m i e t a ako zjavne neopodstatnenú.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 12. apríla 2011 doručená sťažnosť J. M. (ďalej len „sťažovateľ“) a I. M. (ďalej len „sťažovateľka“, spolu

d'alej len „sťažovatelia“), obaja bytom Rakúsko, ktorou namietajú porušenie svojho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva na prejednanie veci v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom Okresného súdu Bratislava V (ďalej len „okresný súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 13 C 37/2007 (ďalej aj „napadnuté konanie“).

Sťažovatelia vo svojej sťažnosti v podstatnom uviedli:

«Dňa 12.12.2006 sťažovatelia podali na Okresný súd Bratislava V návrh na vydanie platobného rozkazu proti odporcovi M. Š. o zaplatenie 1792,57 EUR (54 000.- Sk) s príslušenstvom. Sťažovatelia sa v konaní domáhali vydania bezdôvodného obohatenia za užívanie ich nehnuteľnosti nachádzajúcej sa v katastrálnom území Š. vedenej Správou katastra D. na liste vlastníctva číslo 1453 bez právneho dôvodu K. Š. (matkou odporcu, ktorá zomrela dňa 05.06.2006 v B. – D.) ktorá bola nájomníčkou a neskôr užívateľkou bez právneho dôvodu. ... Dňa 7.5.2007, teda až po 5 mesiacoch odo dňa podania návrhu, bol vo veci vydaný platobný rozkaz. Okresný súd Bratislava V dňa 31.5.2007 obdržal odpor odporcu. Dňa 5.6.2007 bol spis prevedený pod sp. značku 13C 37/2007 a bol pridelený na prejednanie a rozhodnutie sudcovi JUDr. D. S.. Ďalšie úkony súdu boli smerované na vyžiadanie spisu 4C 204/1996 od Okresného súdu Dunajská Streda, išlo o konanie, na ktoré sa odporca odvoláva vo svojom odpore s tým, že v uvedenom konaní bolo napadnuté vlastnícke právo navrhovateľov k prenajímanej nehnuteľnosti. ...

V predmetnom konaní sa jedná o jednoduchú vec týkajúcu sa vyplatenia bezdôvodného obohatenia za užívanie nehnuteľnosti bez právneho dôvodu. Nejde o skutkovo a právne zložitú vec. ...

Postup a úkony sťažovateľov neprispeli ku vzniku zbytočných prietahov, ani nevedli k spomaleniu postupu daného súdu, pružne reagovali na výzvy súdu a zúčastňovali sa na pojednávaniach. Správanie sa sťažovateľov teda možno hodnotiť ako aktívne a súčinnosť...

Máme za to, že súd v uvedenom konaní neplní ... funkciu garanta spravodlivosti a jeho postup sa v celom konaní vyznačuje nečinnosťou. Už v úvode súd prispel k prietahom v konaní tým, že platobný rozkaz vydal až po 5 mesiacoch odo dňa podania návrhu.

Obdobie, počas ktorého súd nevykonal žiadny úkon smerujúci k ochrane práv navrhovateľov... bolo obdobie, v ktorom súd žiadal Okresný súd Dunajská Streda o zapožičanie spisu 4C 204/19996. Toto obdobie v podstate absolútnej nečinnosti súdu trvalo až 2,5 roka (od 28.6.2007, kedy súd prvýkrát žiadal o zapožičanie spisu do 18.1.2010, kedy malo byť uskutočnené prvé pojednávanie vo veci). Súd podľa nášho názoru bezdôvodne podmieňoval samotné konanie vo veci štúdiom spisu iného konania bez toho, aby vo „svojom konaní“ uskutočnil základné kroky smerujúce k zabezpečeniu plynulosti konania, v tomto období ani len nevypočul účastníkov konania.

Súd po obdržaní niekoľkých správ Okresného súdu Dunajská Streda, že sa spis nachádza na odvolacom súde, nepožiadal o zapožičanie spisu odvolací súd, resp. inak si nezabezpečil informácie z uvedeného spisu, ktoré pre rozhodnutie vo veci považoval za potrebné.

... máme za to, že takýto postup súdu nebol dôvodný aj vzhľadom k tomu, že konanie 4C 204/1994 vôbec nemalo vplyv na predmetné konanie, navrhovatelia boli na liste vlastníctva vedení ako vlastníci nehnuteľností, odporca mal teda povinnosť uhrádzať im odplatu za užívanie takýchto nehnuteľností. Túto povinnosť by mal aj v prípade, ak by boli kúpne zmluvy vyhlásené za neplatné, a to z dôvodu, že navrhovatelia ako dobromyseľní držitelia mali nárok na odplatu za užívanie nehnuteľnosti základe ustanovenia § 130 Občianskeho zákonníka. A nakoniec, súd v konaní plynule nepokračoval ani po obdržaní informácie, že vo veci už bolo vydané právoplatné rozhodnutie - uvedená informácia musela byť súdu známa najneskôr dňa 15.1.2009 z listu Okresného súdu Dunajská Streda, z ktorej vyplýva, že vo veci prebieha dovolacie konanie. ...

Súd prvé pojednávanie vo veci vytýčil až na termín 18.1.2010 teda po uplynutí 3 rokov od podania návrhu navrhovateľov a zároveň po uplynutí 1 roka odo dňa obdržania informácie, že vo veci 4C 204/1994 bolo vydané právoplatné rozhodnutie. ...

Prieťahy v konaní boli spôsobené aj pri ďalších úkonoch súdu - navrhovatelia dňa 19.10.2009 svoj návrh rozšírili, súd toto rozšírenie návrhu pripustil až na pojednávaní konanom dňa 15.3.2010, teda až po 5 mesiacoch odo dňa, kedy o to navrhovatelia požiadali...

Uvedeným postupom súdu bol spôsobený taký stav, že do dnešného dňa, t.j. po uplynutí 4 rokov odo dňa podania návrhu, vo veci neboli vykonané ani základné úkony smerujúce k posúdeniu oprávnenosti či neoprávnenosti návrhu navrhovateľov.

Na základe uvedeného máme za to, že Okresný súd Bratislava V. porušil práva sťažovateľov garantované článkom 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a článkom 6 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd. ...

Podaním zo dňa 19.10.2009 sťažovatelia adresovali okresnému súdu sťažnosť na prietahy v konaní. Vo vybavení sťažnosti na prietahy dňa 21.10.2009 predseda súdu (ktorý je zároveň zákonným sudcom v danej veci) konštatoval, že súhlasí s tým, že konanie trvá dlhšiu dobu, ale podľa súdu pre prekážku, ktorú súd nezapríčinil, pričom rozhodnutie vo veci č.k. 4C 204/96 považuje za podstatné pre toto konanie. Na základe týchto skutočností považujeme za zrejmé, že sťažovatelia riadne vyčerpali prostriedky poskytnuté im na ochranu ich práv...»

Sťažovatelia zároveň navrhli, aby im ústavný súd priznal primerané finančné zadosťučinenie každému v sume po 5 000 €, čo odôvodnili takto:

„... v tomto prípade deklarovanie porušenia práva a príkaz, konať bez zbytočných prietahov nemožno považovať za dostatočné. Prietahy v konaní sa už nedajú odstrániť a teda porušenie práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov a prejednanie veci v primeranej lehote je nenapraviteľné. ... Nemajetkovú ujmu vidia navrhovatelia v tom, že postupom súdu bolo umožnené, aby v podstate krádež na ich majetku (užívanie nehnuteľnosti bez právneho dôvodu) zostala bez právnych následkov... Jednoduchá vec nie je po uplynutí 4 rokov od začiatku konania v podstate ani v počiatku riešenia a ťažko možno odhadnúť, kedy sa navrhovatelia vôbec domôžu svojho práva. Sťažovatelia trpia značnou psychickou ujmu, pocitmi krivdy a neistoty spôsobenými im dlhodobou neschopnosťou súdu plynule pokračovať v konaní a súčasne rozhodnúť súdny spor.“

Na základe uvádzaných skutočností sťažovatelia navrhli, aby ústavný súd rozhodol týmto nálehom:

„základné právo sťažovateľov J. M., trvale bytom Rakúsko a I. M., trvale bytom Rakúsko, na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy

Slovenskej republiky a právo na prejednanie veci v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd bolo postupom Okresného súdu Bratislava V. v konaní vedenom pod sp. zn. 13C 37/2007 bolo porušené.

Ústavný súd prikazuje Okresnému súdu Bratislava V. vo veci vedenej pod sp. zn. 13C 37/2007 konať.

Ústavný súd priznáva J. M. ... primerané finančné zadosťučinenie vo výške 5 000 EUR, ktoré je mu Okresný súd Bratislava V. povinný uhradiť do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

Ústavný súd priznáva I. M. ... primerané finančné zadosťučinenie vo výške 5 000 EUR, ktoré je jej Okresný súd Bratislava V. povinný uhradiť do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

Okresný súd Bratislava V. je povinný uhradiť J. M. ... a I. M. ... trovy právneho zastúpenia vo výške 276,64 EUR na účet právneho zástupcu Advokátskej kancelárii, s.r.o., so sídlom B., za ktorú koná Mgr. M. B., advokátka a konateľka, do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu. “

II.

Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Podľa čl. 127 ods. 2 ústavy ak ústavný súd vyhovie sťažnosti, svojím rozhodnutím vysloví, že právoplatným rozhodnutím, opatrením alebo iným zásahom boli porušené práva alebo slobody podľa odseku 1, a zruší také rozhodnutie, opatrenie alebo iný zásah. Ak porušenie práv alebo slobôd podľa odseku 1 vzniklo nečinnosťou, ústavný súd môže prikázať, aby ten, kto tieto práva alebo slobody porušil, vo veci konal...

Podľa čl. 127 ods. 3 ústavy ústavný súd môže svojím rozhodnutím, ktorým vyhovie sťažnosti, priznať tomu, koho práva podľa odseku 1 boli porušené, primerané finančné zadosťučinenie.

Ústavný súd podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) každý návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa, ak tento zákon neustanovuje inak. Pri predbežnom prerokovaní každého návrhu ústavný súd skúma, či dôvody uvedené v § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie. Podľa tohto ustanovenia návrhy vo veciach, na prerokovanie ktorých nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú zákonom predpísané náležitosti, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

O zjavnej neopodstatnenosti návrhu možno hovoriť vtedy, keď namietaným postupom orgánu štátu nemohlo vôbec dôjsť k porušeniu toho základného práva alebo slobody, ktoré označil sťažovateľ, a to buď pre nedostatok vzájomnej príčinnej súvislosti medzi označeným postupom orgánu štátu a základným právom alebo slobodou, porušenie ktorých sa namietalo, prípadne z iných dôvodov. Za zjavne neopodstatnený návrh preto možno považovať ten, pri predbežnom prerokovaní ktorého ústavný súd nezistil žiadnu možnosť porušenia označeného základného práva alebo slobody, reálnosť ktorej by mohol posúdiť po jeho prijatí na ďalšie konanie (I. ÚS 66/98, I. ÚS 27/04, I. ÚS 25/05, I. ÚS 74/05, I. ÚS 158/05, I. ÚS 213/05).

Predmetom sťažnosti je tvrdenie sťažovateľov, že postupom okresného súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 13 C 37/2007 dochádza k porušovaniu ich základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných priťahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva na prejednanie veci v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru.

Podľa čl. 48 ods. 2 ústavy každý má právo, aby sa jeho vec verejne prerokovala bez zbytočných priet'ahov...

Podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru každý má právo na to, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom...

Ústavný súd si pri výklade „práva na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov“ garantovaného v čl. 48 ods. 2 ústavy osvojil judikatúru Európskeho súdu pre ľudské práva k čl. 6 ods. 1 dohovoru, pokiaľ ide o „právo na prejednanie veci v primeranej lehote“, preto v obsahu týchto práv nemožno vidieť zásadnú odlišnosť (napr. II. ÚS 55/98, I. ÚS 132/03).

Ústavný súd vo svojej rozhodovacej činnosti konštantne vychádza z názoru, že účelom práva na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov je odstránenie stavu právnej neistoty, v ktorej sa nachádza osoba domáhajúca sa rozhodnutia súdu (mutatis mutandis II. ÚS 26/95).

Zo súvisiaceho spisu okresného súdu sp. zn. 13 C 37/2007, ktorý si ústavný súd zadovážil, vyplýva takýto priebeh napadnutého konania:

Dňa 12. decembra 2006 sťažovatelia podali okresnému súdu návrh na vydanie platobného rozkazu na zaplatenie sumy 54 000 Sk s prísl. proti žalovanému. Súdny poplatok bol zaplatený v kolkoch na prvopise návrhu. Dňa 16. januára 2007 sťažovatelia doručili okresnému súdu upresnenie návrhu. Dňa 1. marca 2007 okresný súd požiadal Register obyvateľov Slovenskej republiky (ďalej len „register obyvateľov“) o oznámenie trvalého a prechodného pobytu žalovaného. Dňa 2. mája 2007 register obyvateľov doručil okresnému súdu potvrdenie o trvalom pobyte žalovaného. Dňa 7. mája 2007 okresný súd vydal platobný rozkaz. Dňa 31. mája 2007 žalovaný podal odpor proti platobnému rozkazu. Dňa 5. júna 2007 bol spis prevedený do registra „C“ a pod sp. zn. 13 C 37/2007 bol pridelený sudcovi okresného súdu JUDr. S. Dňa 28. júna 2007 okresný súd požiadal Okresný súd Dunajská Streda (ďalej len „dožiadaný súd“) o zapožičanie spisu vedeného pod sp. zn. 4 C 204/96 (ďalej aj „súvisiaci spis“). Dňa 9. júla 2007 dožiadaný súd oznámil, že súvisiaci spis bol zaslaný na nahliadnutie Krajskému súdu v Trnave (ďalej len „krajský

súd“) a predmetné konanie nie je dosiaľ právoplatne skončené. Dňa 6. februára 2008 okresný súd požiadal dožiadaný súd o zapožičanie súvisiaceho spisu. Dňa 27. februára 2008 dožiadaný súd oznámil, že súvisiaci spis sa nachádza na krajskom súde z dôvodu podaného odvolania žalovanými. Dňa 12. mája 2008 okresný súd opätovne žiadal dožiadaný súd o zapožičanie súvisiaceho spisu. Dňa 22. mája 2008 dožiadaný súd oznámil, že súvisiaci spis nie je možné zaslať z dôvodu prebiehajúceho odvolacieho konania na krajskom súde. Dňa 19. septembra 2008 okresný súd požiadal dožiadaný súd o zapožičanie súvisiaceho spisu. Dňa 6. októbra 2008 dožiadaný súd oznámil, že súvisiaci spis je na krajskom súde. Dňa 15. januára 2009 okresný súd opätovne žiadal dožiadaný súd o zapožičanie súvisiaceho spisu. Dňa 2. februára 2009 dožiadaný súd oznámil, že súvisiaci spis bol predložený Najvyššiemu súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“). Dňa 15. mája 2009 okresný súd požiadal dožiadaný súd o zapožičanie súvisiaceho spisu. Dňa 27. mája 2009 dožiadaný súd oznámil, že súvisiaci spis sa nachádza na najvyššom súde z dôvodu podaného dovolania. Dňa 19. októbra 2009 sťažovatelia doručili okresnému súdu návrh na pristúpenie V. D., S., do konania na strane žalovanej a návrh na rozšírenie žaloby. Dňa 18. novembra 2009 sťažovatelia doručili okresnému súdu rozsudok krajského súdu sp. zn. 24 Co 50/2008 z 8. októbra 2008, ktorým bola žaloba proti sťažovateľom o vyslovenie neplatnosti kúpnopredajných zmlúv (konanie vedené pod sp. zn. 4 C 204/96) právoplatne zamietnutá. Dňa 9. decembra 2009 okresný súd nariadil pojednávanie na 18. január 2010. Zároveň vyzval žalovaného a V. D. na vyjadrenie sa k návrhu sťažovateľov na pristúpenie účastníka do konania a na rozšírenie žaloby. Dňa 10. decembra 2009 okresný súd požiadal dožiadaný súd o zapožičanie spisu sp. zn. 13 D 417/2006 (dedičská vec po poručiťke K. Š.). Dňa 5. januára 2010 dožiadaný súd oznámil, že požadovaný spis nie je možné zapožičať, keďže je pripojený k inému spisu. Dňa 14. januára 2010 žalovaný písomne ospravedlnil svoju neúčasť na pojednávaní nariadenom na 18. január 2010 z dôvodu kolízie pojednávaní. Dňa 18. januára 2010 sťažovatelia ospravedlnili svoju neúčasť na pojednávaní z dôvodu nepriaznivého počasia (kalamita). Okresný súd pojednávanie odročil na 15. február 2010. Dňa 15. februára 2010 sa uskutočnilo pojednávanie, na ktoré sa nedostavili riadne predvolaní sťažovatelia (ani ich právny zástupca), ktorí svoju neúčasť neospravedlnili. Okresný súd odročil pojednávanie na 15. marec 2010. Dňa 15. marca 2010 sa uskutočnilo pojednávanie, na ktoré sa nedostavila sťažovateľka z dôvodu pracovnej

zaneprázdnenosti. Po výsluchu účastníkov okresný súd uznesením pripustil rozšírenie návrhu na sumu 9 261,06 €, zastavil konanie v časti sumy 597,49 € a pripustil vstup V. D. (ďalej len „žalovaná“) do konania. Pojednávanie bolo odročené na neurčito z dôvodu poskytnutia lehoty účastníkom na mimosúdne riešenie sporu s tým, že sťažovateľ oznámi okresnému súdu v lehote 2 mesiacov, či trvá na podanej žalobe. Dňa 23. marca 2010 okresný súd vyzval sťažovateľov na doplatenie súdneho poplatku za rozšírenie návrhu. Dňa 9. apríla 2010 sťažovatelia doplatili súdny poplatok. Dňa 21. mája 2010 sťažovateľ oznámil okresnému súdu, že nedostal od žalovaného návrh na mimosúdne urovanie veci, preto žiada pokračovať v konaní. Dňa 16. júla 2010 okresný súd nariadil pojednávanie na 13. september 2010. Dňa 13. septembra 2010 sa uskutočnilo pojednávanie, na ktoré sa nedostavili žalovaní, sťažovateľka splnomocnila na svoje zastupovanie v konaní sťažovateľa. Právna zástupkyňa žalovaného svoju neúčast' ospravedlnila z dôvodu choroby a žiadala pojednávanie odročiť. Pojednávanie bolo odročené na 11. október 2010. Dňa 25. septembra 2010 žalovaná, ktorá trvalo žije v Českej republike, doručila okresnému súdu ospravedlnenie svojej neúčasti na pojednávaní nariadenom na 11. október 2010 zo zdravotných a ekonomických dôvodov. Zároveň požiadala o jej výsluch prostredníctvom Okresného súdu Příbram. Dňa 11. októbra 2010 sa uskutočnilo pojednávanie, na ktorom sťažovateľ požiadal o poskytnutie lehoty 1 mesiac na mimosúdne vyriešenie sporu, keďže žalovaný pred pojednávaním predložil sťažovateľovi návrh mimosúdnej dohody. Pojednávanie bolo odročené na neurčito s tým, že sťažovateľovi bolo uložené do 11. novembra 2010 oznámiť okresnému súdu, či trvá na podanej žalobe. Dňa 15. novembra 2010 právny zástupca sťažovateľov požiadal o predĺženie lehoty na podanie správy o výsledku mimosúdnych rokovaní do 30. novembra 2010. Dňa 10. januára 2011 okresný súd vyzval právneho zástupcu sťažovateľov na oznámenie, či trvá na podanom návrhu, alebo ho berie späť. Dňa 17. januára 2011 právny zástupca sťažovateľov oznámil, že k mimosúdnej dohode medzi účastníkmi nedošlo, preto žiada okresný súd, aby vo veci konal. Dňa 1. februára 2011 okresný súd nariadil pojednávanie na 7. marec 2011. Dňa 7. marca 2011 sa uskutočnilo pojednávanie, na ktorom bol prítomný len sťažovateľ (bez účasti jeho právneho zástupcu). Právna zástupkyňa žalovaného svoju neprítomnosť písomne ospravedlnila z dôvodu choroby. Okresný súd po vypočutí sťažovateľa odročil pojednávanie na neurčito pre účely výsluchu žalovanej dožiadaným Okresným súdom

Příbram. Dňa 9. marca 2011 okresný súd požiadal Okresní soud Příbram o výsluch žalovanej pre účely vyjadrenia sa k žalobe. Dňa 11. apríla 2011 bol spísaný úradný záznam, podľa ktorého okresný súd e-mailom požiadal Okresní soud Příbram o oznámenie stavu konania vedeného pod sp. zn. 13 C 37/2007.

Sťažovatelia predovšetkým namietali, že okresný súd spôsobil prierahy v napadnutom konaní svojou absolútnou nečinnosťou v období dva a pol roka, v ktorom opakovane žiadal o zapožičanie súvisiaceho spisu vedeného dožiadaným súdom, ktorého rozhodnutím v označenej veci podmieňoval pokračovanie v konaní vo veci sťažovateľov. Podľa názoru sťažovateľov na takýto postup okresného súdu nebol dôvod, pretože rozhodnutie vo veci sťažovateľov vedenej dožiadaným súdom pod sp. zn. 4 C 204/96 nemalo vôbec vplyv na napadnuté konanie.

Z chronológie úkonov vykonaných v napadnutom konaní vyplýva, že okresný súd v období od 28. júna 2007 do 15. mája 2009 opakovane žiadal o zapožičanie súvisiaceho spisu vedeného dožiadaným súdom.

Predmetom konania vedeného dožiadaným súdom pod sp. zn. 4 C 204/96 bolo posúdenie platnosti kúpnopredajných zmlúv, na základe ktorých sťažovatelia ako kupujúci nadobudli nehnuteľnosti, za neoprávnené užívanie ktorých žiadali priznať bezdôvodné obohatenie v napadnutom konaní. Keďže vlastnícke právo sťažovateľov v označenom konaní bolo spochybnené, ústavný súd je toho názoru, že v konaní vedenom pod sp. zn. 4 C 204/96 sa riešila otázka, ktorá mala význam pre rozhodnutie okresného súdu v napadnutom konaní. Prípadné rozhodnutie o vyslovení neplatnosti kúpnopredajných zmlúv po meritórnom rozhodnutí v napadnutom konaní by bolo dôvodom na obnovu konania podľa § 228 ods. 1 Občianskeho súdneho poriadku (ďalej aj „OSP“).

Podľa § 109 ods. 2 písm. c) OSP pokiaľ súd neurobí iné vhodné opatrenia, môže konanie prerušiť, ak prebieha konanie, v ktorom sa rieši otázka, ktorá môže mať význam pre rozhodnutie súdu, alebo ak súd dal na takéto konanie podnet.

Citované ustanovenie Občianskeho súdneho poriadku tým, že v súvislosti s riešením „otázky, ktorá môže mať význam pre rozhodnutie súdu“, nerobí v princípe rozdiel medzi procesným postupom spočívajúcim v prerušení konania, počas ktorého „sa nevykonávajú pojednávania a neplynú lehoty podľa tohto zákona“ (§ 111 ods. 1 prvá veta OSP), ale sa vyčkáva na odpoveď, ktorá na túto otázku bude daná v inom konaní, a procesným postupom spočívajúcim v „inom vhodnom opatrení“, v prípade ktorého sa konanie bez jeho prerušenia zameriava aj na riešenie takejto otázky ako predbežnej otázky, ponecháva všeobecnému súdu istú voľnosť pri voľbe tohto procesného postupu.

V uvedenom prípade by procesnej ekonomike zodpovedal úkon prerušenia konania, ku ktorému však okresný súd nepristúpil, ale vyčkával na rozhodnutie v označenom súvisiacom konaní, resp. opakovane žiadal dožiadaný súd o zapožičanie súvisiaceho spisu. V tejto súvislosti je však potrebné zdôrazniť, že ani prípadné prerušenie napadnutého konania by reálne neprispelo k jeho urýchleniu. Ústavný súd však zároveň uvádza, že uvedený postup okresného súdu bol opodstatnený len do právoplatného skončenia konania vedeného pod sp. zn. 4 C 204/96, o čom mal okresný súd vedomosť už 2. februára 2009, keď mu dožiadaný súd oznámil, že požadovaný spis bol predložený najvyššiemu súdu (z dôvodu podaného dovolania). Od tohto dňa už riadnemu postupu okresného súdu v konaní nebránila ani tá skutočnosť, že proti právoplatnému rozhodnutiu odvolacieho súdu bolo podané dovolanie. Dovolacie konanie totiž nie je zákonnou prekážkou postupu konania taxatívne vymedzenou v § 107 až § 111 OSP, a preto všeobecný súd nemôže nekonať a nerozhodovať vo veci len z dôvodu, že v súvisiacom spore je začaté dovolacie konanie, a to ani na základe ustanovenia § 109 ods. 2 písm. c) OSP, pod ktoré nemožno subsumovať mimoriadny opravný prostriedok (*mutatis mutandis* I. ÚS 3/00). Totiž to, čo bolo pre okresný súd rozhodujúce zistiť, bol spôsob, akým bola vyriešená predbežná otázka, čo sa dalo zistiť už na základe rozhodnutia odvolacieho súdu, ktoré mohli okresnému súdu, ak sa už aj nemohol dostať k spisu, predložiť sťažovatelia ako účastníci súvisiaceho konania. Z tohto dôvodu nečinnosť okresného súdu v období od 2. februára 2009 do 9. decembra 2009 (10 mesiacov), resp. jeho neefektívna činnosť v podobe opakovanej žiadosti o zapožičanie súvisiaceho spisu (15. máj 2009) nemôže ospravedlniť ani to, že vzhľadom na prebiehajúce dovolacie konanie sa súvisiaci spis nachádzal na najvyššom súde.

Z judikatúry ústavného súdu vyplýva, že nie každý zistený prieťah v súdnom konaní má nevyhnutne za následok porušenie základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov zaručeného v čl. 48 ods. 2 ústavy (II. ÚS 57/01, I. ÚS 46/01, I. ÚS 66/02). Pojem „zbytočné prieťahy“ obsiahnutý v čl. 48 ods. 2 ústavy je pojem autonómny, ktorý možno vykladať a aplikovať predovšetkým materiálne. S ohľadom na konkrétne okolnosti veci sa totiž postup dotknutého súdu nemusí vyznačovať takými významnými prieťahmi, ktoré by bolo možné kvalifikovať ako „zbytočné prieťahy“ v zmysle čl. 48 ods. 2 ústavy (napr. I. ÚS 63/00). Ústavný súd už vo svojich predchádzajúcich rozhodnutiach judikoval, že ojedinelá nečinnosť súdu, hoci aj v trvaní niekoľkých mesiacov sama osebe ešte nemusí zakladať porušenie základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy (napr. I. ÚS 42/01).

Pre úplnosť ústavný súd uvádza, že aj samotní sťažovatelia mohli prispieť k urýchleniu konania doručením meritórneho rozhodnutia vo veci sp. zn. 4 C 204/96 okresnému súdu. Vzhľadom na právoplatnosť rozsudku krajského súdu sp. zn. 24 Co 50/2008 z 8. októbra 2008, ktorým bola žaloba o vyslovenie neplatnosti kúpnopredajných zmlúv zamietnutá (rozsudok nadobudol právoplatnosť 10. novembra 2008), museli mať sťažovatelia tento rozsudok k dispozícii už v novembri 2008.

Ústavný súd už viackrát rozhodol (m. m. I. ÚS 21/99, I. ÚS 56/08), že účelom práva účastníka konania pred všeobecným súdom podať sťažnosť na prieťahy v konaní je poskytnutie príležitosti tomuto súdu, aby sám odstránil protiprávny stav zapríčinený porušením základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov.

Z obsahu samotnej sťažnosti, ako aj z jej príloh vyplýva, že v priebehu konania sťažovatelia podali 19. októbra 2009 predsedovi okresného súdu (a zároveň sudcovi konajúcemu vo veci) sťažnosť na prieťahy v napadnutom konaní. Predseda okresného súdu v odpovedi na uvedenú sťažnosť z 21. októbra 2009 (sp. zn. Spr 2068/09) konštatoval jej dôvodnosť spôsobenú prekážkou objektívnej povahy, ktorou je neskončené konanie vedené pod sp. zn. 4 C 204/96, ktorého výsledok je podstatný pre napadnuté konanie. Zároveň

odporučil sťažovateľom pripojiť k spisu právoplatné rozhodnutie krajského súdu sp. zn. 24 Co 50/2008 z 8. októbra 2008 v tejto veci.

Z prehľadu procesných úkonov v napadnutom konaní ústavný súd zistil, že po podaní sťažnosti predsedovi okresného súdu na prietahy v konaní sťažovateľa 18. novembra 2009 doručili okresnému súdu právoplatné meritórne rozhodnutie vo veci sp. zn. 4 C 204/96. Následne 9. decembra 2009 okresný súd nariadil vo veci pojednávanie na 18. január 2010 a zároveň vyzval žalovaného na vyjadrenie sa k návrhu sťažovateľov na rozšírenie žaloby a na prístupenie ďalšieho účastníka do konania. Z uvedeného prehľadu procesných úkonov vyplýva, že sťažnosť na prietahy v konaní adresovaná sťažovateľmi predsedovi okresného súdu splnila svoj účel a po jej podaní okresný súd urobil vhodné opatrenia, aby v predmetnej veci konal plynulo spôsobom smerujúcim k meritórnemu rozhodnutiu v predmetnej veci.

K plynulému postupu okresného súdu v ďalšom priebehu konania neprispeli samotní sťažovateľa, keď dvakrát neprišli na pojednávanie 18. januára 2010 a 15. februára 2010 (v jednom prípade bez ospravedlnenia), hoci naň boli riadne predvolaní. Predĺženie napadnutého konania spôsobili sťažovateľa aj tým, že opakovane žiadali o odročenie pojednávania (15. marca 2010 a 11. októbra 2010) z dôvodu mimosúdneho riešenia sporu. Následne sťažovateľa prostredníctvom svojho právneho zástupcu požiadali okresný súd o predĺženie lehoty na oznámenie výsledku mimosúdnych rokovaní do 30. novembra 2010. Právny zástupca sťažovateľov až 17. januára 2011 oznámil okresnému súdu, že k mimosúdnej dohode nedošlo, preto žiada okresný súd, aby vo veci konal. Ústavný súd sa preto nemohol stotožniť s tvrdením sťažovateľov, že ich postup a úkony v namietanom konaní neprispeli ku vzniku prietahov a nemali vplyv na celkovú dĺžku napadnutého konania.

V období po podaní sťažnosti predsedovi okresného súdu na prietahy v konaní sa vyskytlo obdobie krátkodobej ojedinelej nečinnosti okresného súdu od 21. mája 2010 (sťažovateľ požiadala okresný súd, aby pokračoval v konaní) do 13. septembra 2010 (uskutočnilo sa pojednávanie, ktoré okresný súd nariadil 16. júla 2010). Ústavný súd však v tomto prípade zohľadnil tú skutočnosť, že sťažovateľa, ako aj žalovaná žijú trvalo

v zahraničí, čo vyžaduje zo strany okresného súdu doručovať predvolania na pojednávania s dostatočným časovým predstihom.

Z prehľadu procesných úkonov okresného súdu vyplýva, že aj keď doterajší priebeh konania pred okresným súdom nebol celkom bez prietáhov, nevyznačuje sa takými významnými prietahmi, ktoré by bolo možné kvalifikovať ako zbytočné prietahy v zmysle čl. 48 ods. 2 ústavy. Sťažovateľmi uplatnený prostriedok ochrany základných práv (sťažnosť na prietahy v konaní adresovaná predsedovi okresného súdu) sa prejavil ako dostatočne účinný a priniesol pozitívny efekt spočívajúci v priebežnom vykonávaní procesných úkonov okresným súdom, ktoré smerujú k meritórnemu rozhodnutiu, a tým k odstráneniu právnej neistoty sťažovateľov. Uvedený stav vylučuje duplicitné poskytnutie ochrany aj zo strany ústavného súdu.

S ohľadom na skutkové okolnosti prípadu a v súlade so svojou doterajšou rozhodovacou činnosťou preto v danom štádiu napadnutého konania neprichádza do úvahy, aby ústavný súd mohol postup okresného súdu v napadnutom konaní po prípadnom prijatí návrhu (sťažnosti) na ďalšie konanie kvalifikovať ako porušenie základného práva sťažovateľov zaručeného v čl. 48 ods. 2 ústavy a práva zaručeného v čl. 6 ods. 1 dohovoru. Ústavný súd preto sťažnosť sťažovateľov už po jej predbežnom prerokovaní odmietol podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde ako zjavne neopodstatnenú.

Nad rámec odôvodnenia tohto rozhodnutia ústavný súd považuje za potrebné poznamenať, že nečinnosť okresného súdu v ďalšom priebehu označeného konania by mohla spôsobiť porušenie základného práva sťažovateľov na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a ich práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, čo nevyklučuje, aby sťažovatelia v takom prípade opätovne podali sťažnosť ústavnému súdu.

Keďže sťažnosť bola odmietnutá ako celok, rozhodovanie o ďalších procesných návrhoch sťažovateľov v uvedenej veci stratilo opodstatnenie, preto sa nimi ústavný súd už nezaoberal.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 16. júna 2011